

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Філософський факультет

Кафедра теоретичної і практичної філософії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
філософського факультету

Дмитро НЕЛПА

«31» 08 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

для студентів

галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 031 Релігієзнавство
освітній рівень перший (бакалаврський)
освітня програма Релігієзнавство
спеціалізація -
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання денна
Навчальний рік 2021/2022
Семестр IV
Кількість кредитів ECTS 3
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю залік

Викладачі: Малишена Юлія Олегівна, к.ф.н., асистент кафедри теоретичної і практичної філософії

Пролонговано:

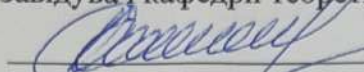
на 2022/2023 н.р. (Малишена) «31» 08 2022 р.
на 20__/20__ н.р. () «__»__ 20__ р.

Розробники: Малишена Юлія Олегівна, к.ф.н, асистент кафедри теоретичної і практичної філософії

Затверджено

« 27 » серпня 2021 р.

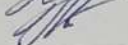
Завідувач кафедри теоретичної і практичної філософії

 (Людмила ШАШКОВА)

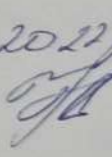
Протокол № 1 від « 27 » серпня 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету

Протокол від « 31 » серпня 2021 року № 2

Голова науково-методичної комісії (Ірина МАСЛІКОВА)

« 31 » серпня 2021 року

Прийнято на 2022-2023 н.р. Пр. № 2 від 31.08.2021
Маслікова І.І.

ВСТУП

1. Мета дисципліни – надання знань з філософії як світогляду людини, або сукупності поглядів на світ у цілому та ставлення людини до цього світу, в розумінні онтологічних, гносеологічних, аксіологічних і соціальних проблем буття. Забезпечити засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності, ознайомити із наявними філософськими концепціями, які розкривають поліфонізм та плюралізм філософського мислення, створити умови для формування світоглядно-методологічної культури студентів.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати:** основи філософії, специфіку філософських проблем, основні етапи і характеристики історико-культурного процесу.
2. **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію щодо стилю філософування певної історичної епохи; пов'язувати загальні філософські проблеми з вирішенням завдань у різних галузях сучасної науки; вирізняти особливості наукових знань в системі знань людини про світ.
3. **Володіти елементарними навичками** вирішення навчальних задач; опрацювання рекомендованої літератури; здійснення комунікації в освітньому середовищі; самостійної роботи.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «*Філософія*» знайомить студентів релігієзнавців із специфікою філософського осягнення дійсності, із наявними філософськими концепціями, які розкривають різноманітність філософського мислення та створює умови для формування світоглядно-методологічної культури студентів. З метою розуміння сутності філософських проблем, тем, ідей та філософських текстів. Оскільки спектр філософських понять надто багатоманітний, то він включає як загальну характеристику філософії як стилю мислення та її галузей, так і конкретні проблеми світогляду, свідомості, істини, знання, буття. Щоб студент міг давати класифікацію та філософський аналіз глобальних проблем сучасності, розрізняти соціально-політичні та економічні засоби їх розв'язання.

4. Завдання (навчальні цілі) - розкрити студентам специфіку проблемного поля філософії, специфіку понятійно-категоріального апарату, функцій філософії. Показником оволодіння такого роду знань можна вважати формування у студентів елементарних навиків самостійного філософського мислення, аналізувати філософські джерела, аргументувати свою позицію, використовувати основні положення даного курсу для свідомого вивчення інших філософських дисциплін.

Дисципліна спрямована на формування наступних програмних компетентностей:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ФК1. Усвідомлення структури релігієзнавства та його теоретичних основ.

ФК2. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК9. Здатність застосовувати інноваційні підходи у процесі дослідженні феномену релігії.

ФК10. Здатність виявляти потенційні зв'язки предметних знань релігієзнавства і їх застосування при аналізі актуальних суспільних проблем

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результати навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці дисциплін
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1.	Основні філософські поняття, напрями школи, категорії, феномени, персоналії	Лекції, семінари, самостійна робота	Усна доповідь, дискусії, написання анотацій, письмова контрольна робота	9
1.2.	Основи гносеології, логіки, риторики, метафізики, онтології, антропології, етики, аксіології	Лекції, семінари, самостійна робота	Усна доповідь, дискусії, письмова контрольна робота	9
1.3.	Методологію, методи застосування знань при вирішенні теоретичних та практичних питань при навчанні	Лекції, семінари, самостійна робота	Усна доповідь, дискусії, письмова контрольна робота	7
1.4.	Мати глибокі теоретичні знання	Лекції, семінари, самостійна робота	Письмова контрольна робота	15
	Вміти:			
2.1.	Абстрактно мислити, аналізувати і синтезувати отриману інформацію	Семінари, самостійна робота	Усна доповідь	10
2.2.	Визначати та обґрунтовувати цілі, що співвідносяться власними цінностями, професійними цінностями та є сенсом життя. Виявляти свою світоглядну позицію	Семінари, самостійна робота	Усна доповідь, написання анотацій	8
2.3.	Володіти навичками дефініції філософських понять, послідовно відтворювати розвиток історико-філософських вчень, системи філософії та практичної філософії	Семінари, самостійна робота	Усна доповідь	14
2.4.	Працювати з першоджерелами та науковими публікаціями з	Семінари, самостійна	Усна доповідь	8

	філософії	робота		
	Комунікація:			
3.1.	Отримувати необхідну інформацію з різних джерел. Використовувати знання іноземних мов для аналізу ресурсів, читання новітньої культурологічної літератури в підготовці до семінарських занять та написання самостійних робіт	Семінари, самостійна робота	Усна доповідь, дискусія	4
3.2.	Працювати в малих групах, презентувати результати проведених досліджень у вигляді доповідей, повідомлень, презентацій	Семінари, самостійна робота	Усна доповідь, дискусія	3
3.3.	Вести полеміку, формувати комунікативну стратегію у професійній діяльності та повсякденному житті	Семінари	Дискусія написання анотацій	3
	Автономність та відповідальність:			
4.1.	Самостійно здійснювати моральний вибір і нести за нього відповідальність, розуміння необхідності відповідального ставлення до роботи, чіткого і своєчасного виконання обов'язків	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, написання анотацій	5
4.2.	Нести відповідальність за достовірність інформації, отриману шляхом індивідуальної та колективної роботи, бути готовим до співпраці	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії	5

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2
	Програмні результати навчання												
ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією з різних джерел, критично її аналізувати, інтерпретувати, класифікувати, систематизувати з метою розв'язання релігієзнавчих проблем.	+	+		+	+	+			+	+	+		+
ПРН 5. Знати і застосовувати у професійній діяльності основні поняття, теорії та методи	+		+		+	+		+	+				

релігієзнавства.														
ПРН 10. Аналізувати місце релігієзнавства в системі гуманітарного знання та суспільну роль релігієзнавця.	+		+	+	+		+		+	+			+	
ПРН 12. Презентувати власний погляд у відкритих дискусіях з релігієзнавчої проблематики.	+	+	+	+			+	+					+	

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема оцінювання теоретичної підготовки – результати навчання (знання 1.1 – 1.4), що складає 40% від загальної оцінки та оцінювання практичної підготовки – результати навчання (вміння 2.1-2.4); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.2), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. **Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах:** РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2 – 30/50 балів
2. **Самостійна робота (написання анотацій):** РН 1.1, 2.2, 3.3, 4.1 – 18/30 балів

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усього навчального курсу. Загальна семестрова оцінка складається із балів, отриманих за аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь в дискусіях на практичних), самостійної роботи. Всі види робіт в семестрі мають в підсумку:

- в максимальному вимірі - 80 балів
- в мінімальному вимірі - 48 балів

У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати завдання на семінар в письмовій формі.

Підсумкова контрольна робота в письмовій формі - РН 1.4, 2.1, 2.3, 2.4 – 12 / 20 балів

Підсумкове оцінювання у формі заліку:

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру з урахуванням підсумкової контрольної роботи. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критичний мінімум – 60 балів, для одержання заліку необхідно обов'язково відпрацювати пропущені теми в письмовій формі та здати/надіслати електронною поштою викладачу, що проводить семінарські заняття.

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестрову роботу (мінімум 48, максимум 80 балів) та підсумкової контрольної роботи (мінімум 12, максимум 20 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Підсумкова контрольна робота	Підсумкова оцінка з дисципліни
<i>Мінімум</i>	48	12	60
Максимум	80	20	100

7.2. Організація оцінювання:

Семестрова робота		Семестрова кількість балів	
		Min – 48 балів	Max 80 балів
Аудиторна робота: усна доповідь на семінарі, доповнення, участь в дискусіях	До теми: 1, 2, 3, 4, 5, 6 протягом семестру, згідно з графіком навчальних занять. У разі відсутності студента на занятті, теми необхідно відпрацювати в письмовому вигляді	«3» x 10 = 30	«5» x 10 = 50
Самостійна робота	До теми : Самостійна робота з текстами – анотація до 2 текстів	«9» x 2= 18	«15» x 2 = 30
Підсумкова контрольна робота	До тем 1-6	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
Підсумкова оцінка з дисципліни		60	100

Критерії оцінювання:

1. Аудиторна робота:

Усна відповідь

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

3 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу

Доповнення / дискусія:

2 бали – доповнення змістовне

1 бал – інформація не суттєво розширює дискусію

2. Самостійна робота (анотації до джерел)

15-10 бали – позиція студента є аргументованою, авторською та самостійною роботою

9-2 бали – позиція студента має незавершену аргументацію, та є не самостійною.

3. Підсумкова контрольна робота:

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість здійсненого дослідження / підсумкової контрольної роботи

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / підсумкової контрольної роботи. Допускаються несуттєві неточності

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань,

самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності
 5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

7.3 Шкала відповідності:

Зараховано / Passed	60-100
Незадовільно / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	практичні	самостійн а робота
Засади філософського мислення				
1	<i>Тема 1. Сутність філософії та особливості філософствування</i>		10	10
2	<i>Тема 2. Світогляд: поняття, структура, типи</i>		8	8
3	<i>Тема 3. Філософське осмислення людини</i>		8	8
4	<i>Тема 4. Аксиологія (теорія цінностей)</i>		4	6
5	<i>Тема 4. Суспільство як предмет філософського аналізу</i>		8	8
6	<i>Тема 6. Філософське осмислення культури і цивілізаційних процесів</i>		4	6
7	<i>Підсумкова контрольна робота</i>		2	
<i>Всього</i>			44	46

Загальний обсяг – 90 год. в тому числі:

Практичні – 44 год.

Самостійна робота – 46 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна: (базова)

1. Історія української філософії: Підручник. – К.: Академвидав, 2008.
3. Пазенок В.С. Філософія: Навч. посіб. – К.: Академвидав, 2008.
4. Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник. – 3-тє вид. перероблене та доповнене. – Львів, 2005.
5. Попов М.В. Філософія: підручник. – К.: ВСВ «Медицина», 2011.
6. Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. Філософія: Підручник. – К.: Академвидав, 2008.
7. Філософія: Навч. посіб. / Л.В. Губерський, І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко та ін. За ред. І.Ф. Надольного. – 6-тє вид., випр. і доп. – К.: Вікор, 2006.
8. Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів за ред.Л.В. Губерського. – Харків: Фолю, 2013.

Додаткова література:

1. Баумейстер А. Буття і благо : монографія / Андрій Баумейстер. – Вінниця : Т.П. Барановська, 2014. – 417 с.
2. Баумейстер А. Біля джерел мислення і буття : вибрані філософські етюди / Андрій Баумейстер. – Київ : Дух і літера, 2012. – 473 с.
3. Бурдьє П. Практичний глузд / П'єр Бурдьє ; переклад з французької Оксани Йосипенко, Сергія Йосипенка, Андрія Дондюка; за ред. Сергія Йосипенка. – Київ : Український центр духовної культури, 2003. – 528 с.
4. Грані людського буття : позитивні та негативні виміри антропокультурного : монографія / Є.І. Андрос та ін. – Київ : Наукова думка, 2010. – 349 с.
5. Гуссерль Е. Криза європейських наук і трансцендентальна феноменологія. Вступ до феноменологічної філософії // Філософська думка. – 2002. - № 3. – С. 134-149.
6. Кант І. Критика чистого розуму / Іммануїл Кант. ; пер. з нім. та примітки Ігоря Бурковського. – К. : Юніверс, 2000. – 500с
7. Кримський С. Запити філософських смислів / Сергій Борисович Кримський. – К. : Вид. ПАРАПАН, 2003. – 240 с.
8. Онтологія людини : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.В. Лях та ін. ; за редакцією В.В. Ляха, Л.І. Мозгового. – Слов'янськ, 2004. – 229 с.
9. Ортега-і-Гассет Х. Бунт мас. – С. 15-139. // Ортега-і-Гассет Х. Вибрані твори. Пер. з ісп. Вольфрама Бурггардта. – Київ : Основи, 1994. – 420 с.
10. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги / Карл Поппер; пер. з англ. Олександр Коваленко, Олександр Буценко. – Київ : Основи, 1994. – 2т.
11. Рьод В. Шлях філософії : з XVII по XIX століття : посібник / Вольфганг Рьод ; пер. з нім. В.М. Терлецького, О.І. Ведрова. – Київ : Дух і літера, 2009. – 386 с.
12. Рьод В. Шлях філософії : XIX-XX століття : посібник / Вольфганг Рьод ; переклад з німецької М.Д. Култаєвої, В.І. Кебуладзе, В.М. Терлецького. – Київ : Дух і літера, 2010. – 366 с.
13. Сковорода Г. Розмова про істинне щастя / Г.С. Сковорода ; пер. укр. мовою, примітки В.О. Шевчука. – Харків : Прапор, 2002. – 270 с.
14. Штайн Е. Вступ до філософії / Пер. з нім. Ілони Терзової. – Жовква : Місіонер, 2011. – 202 с.
15. Декарт Р. Міркування про метод, щоб правильно сформуванати свій розум і відшукати істину в науках. – К., 2001.
16. Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей. Пер. з фр. – В 3-х томах. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2011-2013.
17. Філософський ециклопедичний словник / Інститут філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України. – К., 2002.